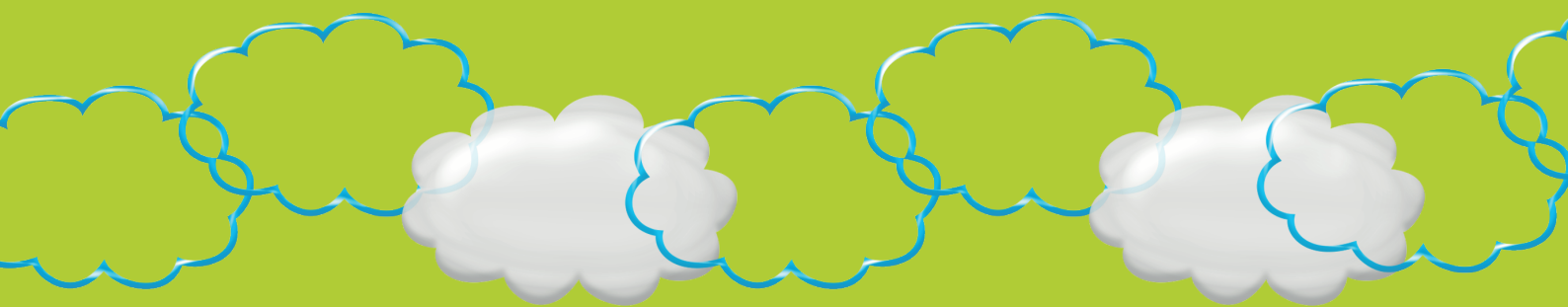


LAAT KINDEREN BUITEN SPELEN!

**MANIFEST MET VOORSTELLEN
DOOR SP EN JANTJE BETON**

November 2020



SP 

JANTJE  **BETON**
STOP NOOI
MET SPELEN!

INLEIDING

Buitenspelen staat onder druk. Uit cijfers blijkt dat steeds minder kinderen buiten spelen. 15 procent van de jeugd speelt nooit buiten. Bijna de helft van de Nederlandse kinderen van nul tot 12 jaar voldoet nu niet aan de beweegrichtlijn om dagelijks tenminste 60 minuten te bewegen (CBS, 2018). De huidige generatie speelt minder buiten dan vorige generaties: 14 procent speelt dagelijks buiten, tegenover 59 procent van de generatie van hun ouders en 66 procent van de generatie van hun grootouders (Jantje Beton, 2018). De tweedeling wordt groter, want ouders in de hoogste sociale klassen laten hun kinderen veel minder vrij buitenspelen dan ouders in de lagere sociale klassen. Hierdoor ontmoeten kinderen vanuit verschillende bevolkingslagen en klassen elkaar steeds minder. Kinderen van ouders in de hoogste sociale klassen sporten meer in georganiseerd verband, spelen vaker binnen (of in eigen tuin) en door de segregatie in het onderwijs zien en ontmoeten zij andere type kinderen daardoor veel minder vaak (zo interpreteert Jantje Beton zijn onderzoeksresultaten uit 2019). Samen spelen, is samen leven.

Uit een recente steekproef onder kinderen blijkt dat 75 procent van de kinderen door de coronacrisis minder is gaan bewegen, dat één op de drie kinderen ongezonder is gaan eten en dat één op de vijf kinderen is aangekomen. Het verschil tussen de minst en meest bewegende kinderen is groter geworden.

Ook zijn er zorgen omdat uit onderzoek blijkt dat een economische crisis resulteert in een ongezonere levensstijl bij kinderen, met name bij kwetsbare groepen. Ook ongezonde voeding speelt hierbij een rol. We moeten voorkomen dat na de coronacrisis een ongezonere generatie opgroeit.

Ongezonder eten en weinig bewegen hebben verschillende redenen. Kinderen brengen te veel tijd door met computerspelletjes en filmpjes (schermtijd), ouders denken dat het buiten onveilig is en kinderen hebben drukke agenda's vanwege hobby's en clubjes. Dat is wellicht niet allemaal eenvoudig op te lossen, maar we moeten vooral kijken wat we wél kunnen doen. Natuurlijk ligt hier vooral een rol voor de ouders: zij moeten zich meer bewust worden van het belang van het buitenspelen. Maar we moeten ook kijken naar de rol van de overheid. Er is nu feitelijk geen aandacht voor buitenspelen in het rijksbeleid. 'Na een ervaring van beleidsactiviteiten door een wetsvoorstel over de wettelijke norm voor speelruimte in 2003, is buitenspelen als beleidsthema in het daaropvolgende decennium op landelijk niveau enigszins uit beeld geraakt,' concludeerde het Mulier Instituut (2020) in een verkenning naar de staat van buitenspelen. Bovendien verschilt dit overheidsbeleid rondom buitenspelen per gemeente sterk. Maar je kunt niet alleen leunen op de eigen verantwoordelijkheid van ouders en de inzet van organisaties die belangrijk werk doen, zoals Jantje Beton.

Daarom moet er meer en betere buitenspeelruimte komen voor kinderen. Nu moeten kinderen concurreren met parkeerplaatsen of woningbouw. Kinderen moeten door aantrekkelijke speeltuinen, schoolpleinen en andere vormen van speelplekken in eigen buurt, wijk of dorp gestimuleerd worden om ook echt te gaan spelen. De toegankelijkheid moet beter, ook voor kinderen met een beperking. Deze voorstellen zijn in het belang van de kinderen, die het recht hebben zich te ontwikkelen door buiten te spelen, en daarmee zijn deze voorstellen ook in het belang van de hele samenleving.

Om dit tot een succes te maken moeten we vooral gaan luisteren naar de kinderen zelf. Wat willen ze? Waar is behoefte aan?

ONZE VOORSTELLEN

MEER EN BETERE SPEELRUIMTES VOOR IEDEREEN

- Er komt een kwalitatieve en kwantitatieve norm om meer buitenspeelruimte te realiseren. Zo moet bijvoorbeeld drie procent van nieuw te ontwikkelen wijken uit buitenspeelruimte bestaan. Gemeenten worden opgeroepen bestaande wijken te beoordelen op de hoeveelheid speelruimte en te investeren in het realiseren van meer en betere speelruimte en speelruimtebeleid te ontwikkelen. Daarbij horen gemeenten in het kader van de nieuwe Omgevingswet ook rekening te houden met de visie en participatie van kinderen zelf.
- Er worden door gemeenten ook kwalitatieve afspraken gemaakt om er voor te zorgen dat speeltuinen en speelruimten ook uitdagend en aantrekkelijk worden.
- Speeltuinen en andere openbare speelplekken worden zoveel mogelijk toegankelijk gemaakt voor kinderen met een beperking, geheel in de geest van het SamenSpeelAkkoord (december 2019).
- Naast aandacht voor kinderen in de basisschoolleeftijd is er ook aandacht nodig voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar en hun behoefte om in de openbare ruimte te bewegen, samen te zijn en te genieten van hun jeugd.

ONDERWIJS

- Schoolpleinen en speelplaatsen van kinderdagverblijven worden na schooltijd in beginsel altijd open gesteld voor spelende kinderen, net als in bijvoorbeeld Denemarken en Finland het geval is.
- Stimuleer het buiten, bewegend en spelend leren in het basis- en voortgezet onderwijs. Deze vormen van meer informeel leren hebben een aantoonbaar positief effect op de ontwikkeling van kinderen, hun betrokkenheid en hun gezondheid, maar draagt ook bij aan de zeer gewenste ontspanning bij leerkrachten en andere onderwijs-professionals. Het ministerie van OCW speelt hier tot op heden geen rol in, maar dat kan en moet écht anders.

BUITENSPEELBELEID EN INFORMATIE

- Zorg voor feitelijke gegevens en sturingsinformatie. Hoeveel buitenspeelruimte is er? Welke definitie hanteren we? Hoeveel spelen kinderen buiten? Wat weten we over de kinderen die veel / weinig buiten spelen?
- Leg dit vast in een speelruimtemonitor om de ontwikkelingen in de gaten te houden en de komende jaren structureel te volgen.
- Zorg ook voor periodieke effectiviteitsstudies van het landelijk buitenspeelbeleid. Ga juist op lokaal niveau na wat de impact van lokale, projectmatige interventies zijn en deel de lessen die daaruit voortkomen met de rest van het land. Doe dat zoveel mogelijk thematisch, zodat lessen gebundeld kunnen worden verspreid.
- Stel een concreet en ambitieus doel, zoals 'In 2030 spelen alle kinderen gemiddeld een bepaalde tijd per week buiten'.
- Vanuit het ministerie wordt er samen met deskundigen en organisaties een handreiking voor een goed speelruimtebeleid gemaakt voor de gemeenten, zoals het ministerie van VROM eerder deed in 2006 voor alle gemeenten. Zodat zij weten wat zij kunnen doen om dit doel te bereiken.

GEMEENTEN

- Gemeenten kunnen aanvullend op hun speelruimtebeleid ook kiezen voor een 'lokaal buitenspeelakkoord' met de lokale samenwerkingspartners zoals scholen, jeugd- en jongerenorganisaties, welzijnsinstellingen (kind- en jongerenwerkers), buurtsportcoaches en dergelijke. Het Lokaal Sportakkoord biedt in de praktijk onvoldoende mentale of beleidsmatige ruimte om expliciet over 'buitenspelen' afspraken te maken.
- Er zijn in Nederland de nodige 'buurtsportcoaches', maar het ontbreekt aan 'buurtspeelcoaches' om kinderen in de openbare ruimte te stimuleren buiten te spelen. Gemeenten zouden hierover met welzijnsinstellingen, maar ook met speeltuinen en maatschappelijke organisaties als de Johan Cruyff Foundation en Krajicek Foundation, concrete afspraken kunnen maken. Van belang is dat de opleiding van buurtspeelcoaches verrijkt wordt met de kennis, vaardigheden en competenties om kinderen effectief te activeren om buiten te spelen.
- Gemeenten krijgen extra middelen om buitenspeelbeleid te kunnen uitwerken en te verbinden aan het lokale (positief) jeugdbeleid. We stellen voor dat iedere gemeente vanuit het rijk twee euro per inwoner krijgt, specifiek gelabeld voor buitenspeelbeleid. Buitenspelen kan worden beschouwd als een preventieve investering in een positieve en gezonde jeugd, waardoor voorkomen kan worden dat kinderen en gezinnen een beroep moeten doen op kostbare en vergaande jeugdhulptrajecten.

BETROKKENHEID KINDEREN

- Kinderen worden zélf nadrukkelijk betrokken bij de uitwerking van al deze voorstellen, omdat alleen de kinderen zelf kunnen bepalen waar en hoe ze willen spelen. Met steun van het ministerie van VWS is er in 2020 een 'kinderadviesraad' samengesteld ('De Buitenspelers'). Deze kinderen moeten actief betrokken worden bij alles dat hierboven is genoemd.
- Er worden geen speelplekken of speeltuinen gesloten of weggehaald zonder instemming van de directe woonwoning, waarbij gezondheid van kinderen een zwaarwegend argument moet zijn.
- Er komen bewustwordingscampagnes voor ouders/verzorgers over het belang van gezonde voeding en het belang van sporten, bewegen en buitenspelen.